

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/48/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8323201831
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Radomská
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8323201831.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Radomskej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Zuzany Biščákovéj v právnej veci maloletej: X. P., X.. XX.X.XXXX, bytom u otca, zast. kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny P., za účasti rodičov: matka D. P., X.. XX.X.XXXX, V. L. G. P. XXXX/X, P., zast.: JUDr. Martina Fabianová, advokátka, Hencovská 2043, Hencovce, a otec Z. P., X.. XX.X.XXXX, L. V. Z. XXXX/XX, P., zast.: Mgr. Radovan Muzika, advokát, Štúrova 30, Humenné, o zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletej, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 10P/178/2023-174 zo dňa 21.3.2025 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch I., II., III., IV., výroku V. v časti úpravy stretávania matky s maloletou dcérou počas prázdnin a sviatkov.

II. Mení rozsudok vo výroku V. v časti úpravy stretávania matky s maloletou dcérou počas kalendárneho roka tak, že matka je oprávnená stretávať sa s maloletou X.

- v každom párnom kalendárnom týždni od piatku od 15.30 hod. do pondelka do 7.30 hod. nasledujúceho kalendárneho týždňa,

- každý týždeň kalendárneho roka od utorka od 15.00 hod. do štvrtka do 7.30 hod. s tým, že matka je povinná v stanovenom čase prevziať a odovzdať maloleté dieťa v školskom zariadení, ktoré maloleté dieťa navštevuje.

V čase jej neprítomnosti v školskom zariadení je matka povinná prevziať a odovzdať maloletú X. pred bydliskom otca maloletej.

Dáva súdu prvej inštancie podnet na začatie konanie o uloženie výchovného opatrenia podľa ust. § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine.

Po skončení úpravy počas sviatkov a prázdnin rodičia pokračujú v stretávaní sa matky s maloletou dcérou podľa režimu uvedeného vo výroku II. tohto rozsudku.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je zmena úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej X..

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Humenné ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„I. Súd mení rozsudok Okresného súdu Humenné č. 10P 174/2022 zo dňa 8.11.2022 v časti úpravy práv a povinností rodičov k maloletej X. P., X.. XX.X.XXXX tak, že maloletú X. P. zveruje do osobnej starostlivosti otca.

II. Právo zastupovať maloletú a spravovať jej majetok majú obaja rodičia.

III. Matka je povinná prispievať na výživu maloletej X. P. sumou vo výške 30% zo sumy životného minima mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám otca od podania návrhu od 13.6.2023.

IV. Zaoštalé výživné za obdobie od 13.6.2023 do 21.3.2025 vo výške 647,95 eur súd povoľuje matke splácať v mesačných splátkach po 20 eur spolu s bežným výživným od právoplatnosti tohto rozsudku. Nezaplatením čo len jednej zo splátok sa stáva zročným celý dlh.

V. Súd upravuje styk matky s maloletou tak, že matka je oprávnená stretávať sa s maloletou každý párný víkend kalendárneho roka od piatku od 15.30 hod. do nedele do 18.00 hod. a každý nepárny týždeň kalendárneho roka od utorka od 15.30 hod. do stredy do 18.00 hod. s tým, že matka si maloletú vyzdvihne v mieste bydliska maloletej, prípadne v škole, ktorú maloletá navštevuje a po skončení stretnutia ju odovzdá otcovi v mieste bydliska maloletej.

Matka je oprávnená stretávať sa s maloletou každý nepárny rok počas jarných prázdnin od pondelka od 9.00 hod. do nedele do 17.00 hod., každý párný rok počas veľkonočných sviatkov od štvrtka od 9.00 hod. do soboty do 18.00 hod. a každý nepárny rok od nedele od 9.00 hod. do utorka do 17.00 hod., počas letných prázdnin od 15.7. od 9.00 hod. do 30.7. do 18.00 hod. a od 15.8. od 9.00 hod. do 30.8. do 18.00 hod., počas vianočných sviatkov každý nepárny rok od 23.12 od 9.00 hod. do 25.12. do 9.00 hod. a od 30.12 od 9.00 hod. do 3.1. nasledujúceho roka do 18.00 hod. a každý párný rok od 25.12. od 9.00 hod. do 30.12. do 18.00 hod. s tým, že matka si maloletú vyzdvihne v mieste bydliska maloletej a po skončení stretnutia ju odovzdá otcovi v mieste bydliska maloletej.

VI. Žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil ust. § 26, § 62 ods. 1-6, § 28 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“).

4. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu Humenné sp.zn. 10P/113/2020 zo dňa 11.9.2020 súd manželstvo rodičov maloletej rozviedol, na čas po rozvode zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky, zaviazal otca maloletej prispievať na jej výživu sumou vo výške 50 eur mesačne a styk otca s maloletou súd ponechal neobmedzený.

Rozsudkom Okresného súdu Humenné sp.zn. 10P/174/2022 zo dňa 8.11.2022 súd zmenil rozsudok Okresného súdu Humenné sp.zn. 10P/113/2020 zo dňa 11.9.2020 v časti výšky výživného pre maloletú a v časti úpravy styku otca s maloletou tak, že zvýšil výživné pre maloletú X. zo sumy 50 eur mesačne na sumu 150 eur mesačne od podania návrhu a zároveň upravil styk otca s maloletou.

Okresný súd Humenné uznesením sp.zn. 10P/146/2023 zo dňa 23.5.2023 neodkladným opatrením zveril maloletú do osobnej starostlivosti otca. Dôvodom na zverenie maloletej do osobnej starostlivosti otca bola skutočnosť, že matka maloletej mala dňa 12.5.2023 vážnu dopravnú nehodu a nachádzala sa v tom čase v život ohrozujúcom stave a nemohla poskytovať maloletej osobnú starostlivosť maloletej, ktorá v tom čase bola zverená do jej osobnej starostlivosti.

Od mája 2023 osobnú starostlivosť o maloletú zabezpečuje otec s pomocou rodičov. Otec je zamestnaný vo Y. s pracovnou dobou od 6.00 hod. do 14.00 hod., maloletú popoludní vyberá zo školy, učí sa s ňou a o 20.30 hod. ju odvedie k starým rodičom, ktorí maloletú ráno odprevádzajú do školy. Počas víkendov otec poskytuje maloletej starostlivosť sám. Maloletá navštevuje J. ročník základnej školy, pričom zo správy Základnej školy vyplýva, že maloletá X. dosahuje dobré až výborné výsledky vo väčšine vyučovacích predmetov. V starostlivosti otca o maloletú neboli zistené žiadne nedostatky.

Taktiež bolo preukázané, že po zlepšení zdravotného stavu matky, táto sa s maloletou stretáva. Matka žije v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi, ktorí jej v starostlivosti o maloletú pomáhajú. Starí rodičia zo strany matky sa na starostlivosti o maloletú podieľali od jej narodenia, preto, ako to vyplýva zo svedeckej výpovede matkinej matky, matka nastúpila do zamestnania, keď mala maloletá 7 mesiacov.

Do piatich rokov maloletej sa starí rodičia zo strany matky aktívne podieľali na výchove maloletej. Pomoc pri starostlivosti o maloletú poskytujú matke aj v súčasnosti.

Z uvedeného vyplýva, že obaja rodičia pri starostlivosti o maloletú využívajú pomoc starých rodičov, ktorí na oboch stranách aktívne napomáhajú pri výchove maloletej. Maloletá je u svojho otca od roku 2023, v súčasnosti navštevuje J. ročník základnej školy a v starostlivosti otca o maloletú neboli zistené žiadne nedostatky. Maloletá má u otca nastavený určitý režim, do ktorého spadá aj stretávanie sa s matkou, pričom podľa názoru súdu je v záujme maloletej momentálne nastavený režim akceptovať. Súd pri rozhodovaní o zverení maloletej do starostlivosti jedného z rodičov prihliadol aj na názor maloletej, ktorý vyjadrila pred súdom dňa 21.3.2025, avšak nechcela, aby súd oboznámil rodičov s jej názorom. Bez toho, aby súd nejakým spôsobom nerešpektoval vyjadrenie maloletej je možné uviesť len to, že má dobrý vzťah s oboma rodičmi a na strane oboch rodičov sú prítomní aj starí rodičia. Aktuálne sa javí, že zverenie maloletej do starostlivosti otca je v záujme maloletého dieťaťa, otec má vytvorené podmienky pre starostlivosť o maloletú, o ktorú sa riadne stará. V čase, keď je maloletá u matky, matka jej poskytuje starostlivosť za pomoci svojich rodičov. Jej zdravotný stav sa podľa vyjadrenia ošetrujúcej lekárky neustále zlepšuje, matka dodržiava nastavenú liečbu a odporúčania lekárov. Maloletá má zabezpečený adekvátny styk s matkou. Súd pri rozhodovaní o zverení maloletej do starostlivosti otca prihliadol aj na skutočnosť, že maloletá momentálne navštevuje J. ročník základnej školy, pričom za posledné dva roky došlo v jej živote k podstatným zmenám - nehoda matky, zverenie otcovi, nástup do J. ročníka základnej školy. Preto sa súdu momentálne javí ako vhodnejšie, nemeniť nastavenú starostlivosť a fungovanie maloletej s rodičmi a so starými rodičmi.

Právo zastupovať maloletú a spravovať jej majetok majú obaja rodičia, pretože u žiadneho z rodičov nebola obmedzená spôsobilosť na právne úkony, ani neboli obmedzené ich rodičovské práva a povinnosti.

Vzhľadom na zdravotný stav matky a skutočnosť, že jej jediným príjmom je invalidný dôchodok vo výške 298,50 eur mesačne a otec maloletej požadoval výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima, súd určil výživné v minimálnej výške, ktoré v súčasnosti predstavuje sumu 37,53 eur mesačne. Súd výživné určil od podania návrhu, od 13.6.2023, pretože maloletá ešte pred podaním návrhu bola neodkladným opatrením zverená do osobnej starostlivosti otca. Na pojednávaní dňa 21.3.2025 obaja rodičia zhodne potvrdili, že matka na výživnom za obdobie od podania návrhu uhradila 5 x po 37,50 eur. Zároveň súd rozhodol o dlžnom výživnom a s prihliadnutím na zdravotný stav matky a výšku jej príjmu, súd povolil matke dlžné výživné splácať v mesačných splátkach po 20 eur spolu s bežným výživným od právoplatnosti tohto rozsudku.

Vzhľadom na skutočnosť, že maloletá má dobrý vzťah aj k matke, s matkou sa stretáva, súd upravil styk matky s maloletou tak, aby bola maloletá každý párny víkend u matky od piatku do nedele a zároveň upravil styk aj počas nepárneho týždňa tak, aby mala matka možnosť podieľať sa aj na príprave maloletej na vyučovanie a netráviť s ňou len čas počas víkendov. Zároveň upravil styk matky s maloletou tak, aby táto s matkou trávila polovicu každých prázdnin a sviatkov.

5. O trovách konania rozhodol súd tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na ich náhradu v zmysle § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

III. Obsah odvolania matky a vyjadrení k odvolaniu

6. V zákonom stanovenej lehote podala odvolanie matka, a to voči všetkým výrokom rozsudku, ktoré odôvodnila tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a súčasne rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci z dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 písm. a) až h) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 62 ods. 1 CMP. Namietala, že súd sa nezaoberal, či je zmena pomerov podstatná, zisťovaním a porovnávaním pôvodných pomerov oboch rodičov. Matka bola a je schopná poskytovať starostlivosť dieťaťu, zmena starostlivosti bola dočasná počas liečenia matky, čomu zodpovedala potreba nariadenia neodkladného opatrenia, ale nie meritórna zmena starostlivosti o dieťa. Poukázala na konanie sp.zn. 10P/174/2022, kedy dňa 8.11.2022 súd rozhodol o zverení maloletej do jej starostlivosti, s čím otec súhlasil. V tom čase ju teda považoval za spôsobilú postarať sa osobne o maloletú. Podľa vykonaného dokazovania už v tom čase mala matka problémy s alkoholom a omamnými a psychotropnými látkami (bod 7 rozhodnutia, matke bol dňa 16.6.2022 odobratý biologický materiál s pozitívnym výsledkom na prítomnosť OPL), o čom otec musel vedieť, a v tom čase mu to nebránilo a súhlasil so zverením dieťaťa matke. V tomto konaní už namieta uvedenú skutočnosť, hoci nemá význam pre dané rozhodnutie, pretože matka v čase rozhodovania súdu nebola závislá na omamných

a psychotropných látkach, čo potvrdila svedkyňa H. G. L., J.. Z lekárskejších správ a výpovede uvedenej svedkyne vyplýva, že matka je schopná postarať sa o dieťa, jej zdravotný stav je v prograse, nebola jej zistená žiadna závislosť na alkohole alebo na omamných a psychotropných látkach. Uvedenú výpoveď súd nevzal do úvahy a nevysporiadal sa s ňou v rozhodnutí. Takisto zdôraznila skutočnosť, že starí rodičia zo strany matky sa v starostlivosti o maloletú podieľali od 7 mesiacov až do 5 rokov maloletej a pomoc pri starostlivosti o maloletú poskytujú matke aj v súčasnosti. Má za to, že súd neodôvodnil, prečo zveril maloletú otcovi a nie matke, keďže ani z vykonaného dokazovania nevyplýva naplnenie predpokladov v zmysle § 26 Zákona o rodine. Maloleté dieťa malo X rokov, teda do autonehody matky do 12.5.2023, u matky vytvorené vhodné podmienky na výchovu, stabilné výchovné prostredie, matka ho vychovávala asi v najnáročnejšom vývojovom období detstva, kedy sú deti často choré a kedy im treba venovať najviac starostlivosti. Otec nemal žiadne námietky voči jej starostlivosti o maloletú počas celého obdobia. Otec poskytuje starostlivosť dieťaťu od nehody matky, a to necelé 2 roky. Matka je spôsobilá starať sa o dieťa a v čase tohto konania nie sú žiadne dôvody na zmenu osobnej starostlivosti, preto má matka za to, že dieťa má ostať v jej starostlivosti. Navrhla, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že starí rodičia pomáhajú, sú nápomocní rodičom a maloletému dieťaťu v podstate od narodenia dieťaťa. Samotná maloletá vníma prítomnosť starých rodičov a svojich rodičov pozitívne, má ich rada obidvoch. Matka dieťaťa je po ťažkej autonehode, dodržiava nastavenú liečbu a podľa vyjadrenia ošetrojúcej lekárky sa zdravotný stav matky neustále zlepšuje. Otec, ktorému bola maloletá X. dočasne zverená, zabezpečuje riadnu starostlivosť za aktívnej prítomnosti a pomoci starých rodičov. Dieťa je v pravidelnom kontakte s matkou, kde aktívne trávajú spoločný čas. V rámci konania o zverení maloletá X. vyjadrila svoj postoj, na ktorý pri rozhodovaní v danej veci bolo prihliadané, avšak X. nechcela, aby s jej názorom boli oboznámení rodičia. Od narodenia bolo a aj je dieťa zvyknuté na režim a prácu rodičov, ako aj spôsob fungovania vo vzťahu k školskému zariadeniu. Je vhodné, aby u maloletej nedochádzalo k pričastým zmenám, samotná nehoda matky a následné nastavenie boli veľkou životnou zmenou, nástup do školy je novou etapou, v ktorej sa maloletá musí adaptovať, sama vyjadruje spokojnosť s aktuálnym usporiadaním vzťahov. Tieto významné okolnosti a následné zmeny v živote maloletej môžu negatívne ovplyvniť vývoj a každodenné fungovanie dieťaťa, preto kolízny opatrovník navrhol odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok potvrdiť v celom rozsahu, čo však nevyklučuje možnosť zmeny v budúcnosti.

8. V ďalšom vyjadrení matka poukázala na to, že otec úplne znevažuje úlohu matky vo výchove maloletého dieťaťa a neuznáva ju („Volaj si koho chceš ty trubka“), ignoruje ju a svojím správaním si „privlastňuje“ maloleté dieťa („A ty mi nebudeš hovoriť kedy ja s ňou pôjdem..., A mne nebudeš hovoriť čo ja mam robiť a kedy kde ist...A opakujem ja ju mam sudom pridelenu do opateri nie ty.. neviem ti prijsť na slovo ...ani...“). Otec s maloletou navštevuje pohostinstvá, ktoré určite nie sú dobrým výchovným miestom, kde za prítomnosti maloletého dieťaťa požíva alkoholické nápoje. Otec opakovane, bezdôvodne a zámerne bráni matke v styku s dieťaťom (komunikácia otca s matkou).

9. Kolízny opatrovník v ďalšom vyjadrení uviedol, že nedisponuje sms správami, kde sa otec dieťaťa vulgárne vyjadruje na osobu matky. Dňa 03.09.2025 sa otec mal. dieťaťa v rámci osobného rozhovoru vyjadril, že nikdy matke dieťa neupieral, práve naopak, motivuje X., aby išla k matke aj častejšie, dieťa dával cez prázdniny skôr, nie presne podľa uznesenia a ak matka a jej rodičia chceli byť s X. dlhšie, nemal problém a dieťa u matky nechal dlhšie. Otcovi bolo poskytnuté sociálne poradenstvo, kde bol poučený o vhodnom vyjadrovaní, správaní sa a dodržiavaní súdneho rozhodnutia, na čo uviedol, že sa bude vyhýbať nevhodným vyjadreniam na osobu matky. Zároveň uviedol, že nevhodná komunikácia odznela po uvádzaní nepravdivých informácií o jeho osobe. Zároveň dňa 03.09.2025 bol realizovaný osobný rozhovor s mal. X. smerovaný na oblasť stretávania sa s matkou, trávenie voľného času s matkou. Mal. X. vyjadrila spokojnosť nad usporiadaním a situáciou v rodine. Dňa 04.09.2025 sa realizoval osobný rozhovor s matkou mal. dieťaťa, ktorá uviedla, že odovzdávanie prebieha za posledné obdobie „normálnejšie“, no nebolo to vždy takto. Počas trávenia spoločného času s dieťaťom chodia spolu vonku, čítajú si knihy, pozerajú televíziu. Matka dieťaťa sa vyjadrila, že nie stále sa realizoval styk s mal. X. podľa uznesenia, no zároveň však potvrdila, že nevyužila možnosť náhradného termínu.

10. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že sa o maloletú riadne stará, nebráni matke, aby sa s maloletou stretávala aj nad rámec styku upraveného súdnym rozhodnutím.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

11. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/,g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), nariadil odvolacie pojednávanie, doplnil dokazovanie výsluchom rodičov a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP vo výrokoch I. (o zverení maloletej do osobnej starostlivosti otca), II. (o oprávnení zastupovať spravovať majetok maloletej obom rodičom), III. (o určení výživného na maloletú v minimálnom rozsahu), IV. (o dlžnom výživnom), V. (v časti úpravy stretávania matky s maloletou dcérou počas prázdnin a sviatkov) a vo výroku V. (v časti úpravy stretávania matky s maloletou dcérou počas kalendárneho roka) bolo potrebné rozsudok zmeniť postupom podľa § 388 CSP.

12. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie je zmena úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k mal. dcére. Predmetom odvolacieho konania vzhľadom na odvolacie námietky matky maloletej je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie rozhodol výrokom I. o zverení maloletej do osobnej starostlivosti otca, II. o oprávnení zastupovať a spravovať majetok maloletej obom rodičom, III. o určení výživného na maloletú v minimálnom rozsahu zo strany matky, IV. o dlžnom výživnom, V. o úprave stretávania matky s maloletou dcérou.

13. Súd prvej inštancie vo vzťahu k výrokom I. (o zverení maloletej do osobnej starostlivosti otca), II. (o oprávnení zastupovať a spravovať majetok maloletej obom rodičom), III. (o určení výživného na maloletú v minimálnom rozsahu), IV. (o dlžnom výživnom), V. (v časti úpravy stretávania matky s maloletou dcérou počas prázdnin a sviatkov) rozsudku uviedol skutkový stav, z ktorého vychádzal, a z tohto skutkového stavu vychádza aj odvolací súd bez toho, aby tento skutkový stav opätovne uvádzal vo svojom rozhodnutí. Rovnako odvolací súd neopakuje právne závery, ktoré uviedol súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe „Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzujúcim rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie“ (uznesenie NS SR sp. Zn. 5Obdo/98/2018 zo dňa 29.1.2020). „Odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok“ (ÚS SR vo veciach II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

14. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie vo vzťahu k výrokom I. (o zverení maloletej do osobnej starostlivosti otca), II. (o oprávnení zastupovať a spravovať majetok maloletej obom rodičom), III. (o určení výživného na maloletú v minimálnom rozsahu), IV. (o dlžnom výživnom), V. (v časti úpravy stretávania matky s maloletou dcérou počas prázdnin a sviatkov) v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav veci, vyvodil z neho tomu prislúchajúce skutkové závery a vec správne právne posúdil. Uplatnené odvolacie dôvody nenašli v rozhodnutí odvolacieho súdu svoje opodstatnenie. Napadnutý rozsudok považuje v uvedenom napadnutom rozsahu odvolací súd za vecne správny, jeho správnosť argumentuje nasledovne.

15. Matka svoju odvolaciu argumentáciu postavila na presvedčení, že súd sa náležite nezaoberal otázkou podstatnej zmeny pomerov podľa § 26 Zákona o rodine, keďže neporovnal pôvodné pomery rodičov s ich súčasným stavom. Zdôraznila, že zmena osobnej starostlivosti mala byť len dočasným riešením počas jej liečenia po vážnej dopravnej nehode, pre ktoré bolo dôvodné nariadenie neodkladného opatrenia, nie však trvalá zmena starostlivosti o maloleté dieťa. Namietala, že súd prvej inštancie nesprávne interpretoval údajnú závislosť od alkoholu a omamných látok, keďže podľa výpovede svedkyne H.. G. L., J., ani z predloženej zdravotnej dokumentácie nevyplýva, že by matka bola závislá od alkoholu či psychotropných látok; naopak, jej zdravotný stav sa stabilizoval a je schopná poskytovať dieťaťu každodennú starostlivosť. Ďalej matka zdôraznila, že od narodenia dieťaťa jej starostlivosť významne podporujú starí rodičia z jej strany, ktorí aj v súčasnosti aktívne pomáhajú pri

zabezpečovaní potrieb maloletého dieťaťa. Podľa jej názoru súd nepreukázal naplnenie zákonných podmienok pre zmenu osobnej starostlivosti, keďže dieťa malo do autonehody vytvorené stabilné výchovné prostredie u matky, bez výhrad zo strany otca. Matka je presvedčená, že neexistujú dôvody na trvalú zmenu starostlivosti, keďže jej zdravotný stav je upravený a je opäť plne spôsobilá vykonávať osobnú starostlivosť. Navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom vyjadrení matka poukázala aj na správanie otca, ktoré podľa nej znižuje jeho vychovávacie schopnosti. Tvrdila, že otec ju opakovane uráža a znevažuje v komunikácii, navštevuje s maloletou pohostinské zariadenia, kde konzumuje alkohol, a bezdôvodne jej bráni v styku s dieťaťom. Podľa matky otec nerešpektuje jej rodičovské práva, správa sa agresívne a vulgárne, čím negatívne ovplyvňuje dieťa i vzájomnú komunikáciu rodičov.

16. Otec vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že so starostlivosťou o maloletú X. nemá žiadne problémy. Poprel tvrdenia matky o obmedzovaní styku, matke umožňuje kontakt s maloletou aj nad rámec súdom upraveného styku. Uviedol, že matka má pravidelný kontakt s dieťaťom a stretávanie prebieha v korektnom režime. Otec odmietol tvrdenia matky o jeho údajnom nevhodnom správaní voči nej; podľa jeho slov komunikácia eskalovala len v dôsledku nepravdivých tvrdení, ktoré o ňom matka šíri. Uviedol, že po upozornení orgánom sociálnoprávnej ochrany detí si osvojil primeraný spôsob komunikácie a bude sa vyhýbať akýmkoľvek nevhodným vyjadreniam. Zdôraznil, že prioritou je pre neho stabilita maloletého dieťaťa a jej spokojnosť, ktorú dieťa vyjadrilo aj pri rozhovoroch so sociálnymi pracovníkmi. Otec nesúhlasí s tvrdením matky, že by existovali dôvody na návrat dieťaťa do jej starostlivosti, keďže podľa jeho názoru matka nepreukázala podstatnú zmenu pomerov. Trvá na tom, že aktuálne usporiadanie je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa.

17. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

18. Podľa čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

19. V preskúvanom prípade má najvyššiu prioritu najlepší záujem maloletého dieťaťa. Ten vyhodnocuje súd v každej jednotlivej veci osobitne, za pomoci kritérií, demonštratívne vymedzených zákonodarcom v čl. 5 Zákona o rodine.

20. Pokiaľ ide o rozhodnutie súdu prvej inštancie o zverení maloletej do osobnej starostlivosti otca (výrok I.), odvolací súd konštatuje, že súd správne vyhodnotil dôkazy a správne aplikoval ust. § 26 Zákona o rodine. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že od posudzovania pôvodnej úpravy pomerov v roku 2022 došlo k podstatnej zmene pomerov na strane matky spočívajúcej v jej vážnom úraze, dlhodobom liečení, ako aj objektívnej potrebe zabezpečiť kontinuitu výchovného prostredia maloletej, ktorá od mája 2023 stabilne žije v domácnosti otca. Odvolací súd zdôrazňuje, že trvalá zmena pomerov sa nehodnotí len v súvislosti so zdravotným stavom rodiča, ale aj so zmenou životných podmienok dieťaťa, jeho adaptáciou, školskou dochádzkou a s tým súvisiacou potrebou zachovať stabilitu výchovného prostredia. Maloletá si v starostlivosti otca vytvorila pevné sociálne a školské väzby, dosahuje stabilné školské výsledky a jej každodenný režim je zjavne funkčný. Tieto okolnosti sa prejavili aj v názore samotnej maloletej, ku ktorému súd prvej inštancie správne prihliadol. V konaní neboli zistené žiadne pochybenia otca pri každodennej starostlivosti, pričom rovnako bola preukázaná aktívna účasť starých rodičov na oboch stranách. To, že matka je dnes zdravotne stabilizovaná, samo osebe neodôvodňuje nutnosť zmeniť nastavené a riadne fungujúce výchovné prostredie dieťaťa.

21. Matka v odvolaní namietala, že neboli splnené podmienky § 26 Zákona o rodine a že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil zmenu pomerov. Odvolací súd však túto námietku nepovažuje za dôvodnú. Zo skutkových zistení súdu prvej inštancie jednoznačne vyplýva, že od pôvodnej úpravy došlo k zásadnej zmene pomerov, a to najmä v dôsledku dopravnej nehody matky a jej dlhodobého liečenia. Maloletá bola počas celej tejto doby v stabilnej starostlivosti otca, adaptovala sa v jeho domácnosti, začala školskú dochádzku a vytvorila si konzistentný režim, ktorý je v záujme dieťaťa zachovať. Zmena pomerov sa preto netýkala len matky, ale aj maloletej - jej vzťahov, režimu a stability výchovného prostredia.

22. Matka poukazovala na to, že bola aj v minulosti schopná poskytovať starostlivosť a že pomoc starých rodičov mala vždy. Túto skutočnosť odvolací súd nespochybňuje, avšak podstatné je, že zmena pomerov sa posudzuje vždy ku dňu rozhodovania. Hoci matka deklaruje zlepšenie zdravotného stavu, maloletá je už druhý rok stabilne vychovávaná otcom, pričom neboli zistené žiadne nedostatky v jeho starostlivosti. Výchovné schopnosti oboch rodičov sú na porovnateľnej úrovni a rozhodujúcou okolnosťou je potreba minimalizovať ďalšie zmeny v živote maloletej, najmä v období jej školskej adaptácie.

23. Pokiaľ matka namieta, že súd nevzal do úvahy výpoveď ošetrujúcej lekárky H.. L., odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie výpoveď zohľadnil, avšak správne ju vyhodnotil len ako doklad toho, že matka je dnes zdravotne stabilizovaná, čo však neznamená, že je automaticky potrebné meniť stabilne fungujúce výchovné prostredie dieťaťa. Zákon o rodine neustanovuje preferenciu rodiča, ktorý sa uzdravil, ale preferenciu záujmu dieťaťa a stability jeho prostredia.

24. Matka ďalej tvrdila, že súd sa nedostatočne vysporiadal s tým, že mala vhodné výchovné podmienky od narodenia dieťaťa až do dopravnej nehody. Odvolací súd uvádza, že rozhodujúci je aktuálny stav. Maloletá od roku 2023 prešla viacerými zásadnými životnými zmenami a v súčasnosti je adaptovaná na výchovné prostredie u otca, vrátane školského režimu. Návrat do iného prostredia bez objektívneho dôvodu by predstavoval zásah do stability dieťaťa, čo je v rozpore s princípom najlepšieho záujmu maloletého podľa čl. 5 Zákona o rodine.

25. Námietka matky, že súd nedostatočne vyhodnotil výpoveď maloletej, nie je dôvodná. Maloletá bola vypočutá spôsobom primeraným jej veku, vyjadrila spokojnosť so súčasným usporiadaním a súd na jej názor primerane prihliadol. Skutočnosť, že si neželala, aby bol jej názor prezentovaný rodičom, nijako neznižuje jeho relevanciu.

26. Následne odvolací pristúpil súd k prieskumu správnosti záveru súdu o stanovení oprávnenia zastupovať a spravovať majetok maloletých detí obom rodičom. Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä: a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa.

27. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa. Vychádzajúc z citovaného zákonného ustanovenia rodičovské práva a povinnosti sú budované na zásadne rovnoprávnom postavení rodičov pri ich výkone. Aj zastupovanie a aj správu majetku maloletého dieťaťa realizujú rodičia alebo jeden z nich na základe rozhodnutia, resp. dohody rodičov. Rodičovské práva a povinnosti patria obom rodičom od narodenia do plnoletosti dieťaťa, okrem výnimočných prípadov uvedených v ustanovenia § 28 ods. 3 Zákona o rodine. Rodičia sú pri ich výkone zásadne rovnoprávni. Súd je však povinný upraviť ich výkon, ak rozhoduje o úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Zásahy do ich výkonu možno robiť len v súvislosti s ust. § 38 Zákona o rodine (pozastavenie, obmedzenie alebo pozbavenie rodičovských práv a povinností). Pre aplikáciu tohto ustanovenia však musí rodič naplniť niektoré zo zákonom kvalifikovaných konaní. Bez splnenia tejto podmienky do výkonu rodičovských práv a povinností rodiča zasahovať nie je možné. Súd prvej inštancie rozhodol zákonne a správne, keď právo zastupovať a spravovať majetok maloletej ponechal obom rodičom bez obmedzenia. Odvolací súd konštatuje, že neexistujú v danej veci dôvody pre zásah do práv otca rozhodnutím súdu.

28. Pokiaľ ide o výšku výživného, súd prvej inštancie správne vychádzal z príjmových a zdravotných pomerov matky a určil výživné v zákonom minimálnom rozsahu. Rovnako správne vyhodnotil výšku dlžného výživného a primerane rozhodol o spôsobe jeho zaplatenia vo forme splátok. V tejto súvislosti

žiadne výrazné vybočenie z rozhodovacej činnosti súdom nevzhliadol odvolací súd. K aplikácii ust. § 62 ods. 3 Zákona o rodine dochádza predovšetkým v prípadoch objektívnej nespôsobilosti rodiča zabezpečiť si príjem, z ktorého by mohla byť výška výživného určená v rámci štandardných pravidiel, zároveň slúži na ochranu oprávneného, aby aspoň v minimálnom rozsahu boli uspokojované jeho základné životné potreby. Keďže nepriaznivé príjmové pomery matky nie sú dôvodom zbavenia povinnosti prispievať na výživu maloletej aspoň v zákonom stanovenej minimálnej výške výživného, odvolací súd sa stotožnil s rozsahom vyživovacej povinnosti určenej súdom prvej inštancie v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Týmto zákonom sa rozumie zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime. Na základe neho Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR vydáva pravidelne opatrenie o úprave súm životného minima, ktoré okrem iného obsahuje práve sumu životného minima na nezaopatrené dieťa (opatrenie č. 220/2023 Z.z. o úprave súm životného minima), v zmysle ktorého je možné určiť minimálne výživné na dieťa každý kalendárny rok s účinnosťou od 01.07. príslušného kalendárneho roku. Súd prvej inštancie správne zaviazal matku vyživovacou povinnosťou vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, takéto určenie minimálneho výživného požadoval aj otec maloletej v návrhu a určené výživné zohľadňuje limity matkiných pomerov, vzhľadom na zdravotný stav matky a skutočnosť, že jej jediným príjmom je invalidný dôchodok vo výške 298,50 eur mesačne.

29. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s úpravou styku počas prázdnin a sviatkov. Táto bola vykonaná citlivo, v súlade s princípom rovnomerného podielu rodičov na trávení významných období roka s dieťaťom a nevykazovala vecné nedostatky.

30. Pokiaľ však ide o úpravu styku počas bežného kalendárneho roka, odvolací súd po doplnení dokazovania vyjadreniami kolízneho opatrovníka a zohľadnení celkového vývoja veci dospel k záveru, že úpravu je potrebné korigovať tak, aby matka mala pravidelný, dostatočne rozsiahly a predvídateľný kontakt s maloletou, mala možnosť podieľať sa nielen na voľnočasových aktivitách dieťaťa, ale aj na jeho školskom režime, bola odstránená nadmerná fragmentácia času a nadmerné dochádzanie, bol rešpektovaný aktuálne nastavený režim maloletej, no bez neodôvodneného obmedzenia kontaktu s matkou. Odvolací súd prihliadol aj na to, že hoci komunikácia rodičov je značne konfliktná, obaja rodičia vyjadrujú záujem o maloletú, matka aktívne využíva čas, ktorý s maloletou trávi, a matkin zdravotný stav je podľa odborných nálezov stabilizovaný. Pre zdravý vývin maloletej je vhodné posilniť kontakt s matkou, a to spôsobom, ktorý nenaruší denný režim dieťaťa. Zároveň bolo potrebné eliminovať konflikty pri odovzdávaní maloletej tým, že povinnosť odovzdania a prevzatia bude viazaná primárne na školské zariadenie, ktoré maloletá navštevuje.

31. Matka poukazovala aj na údajné bránenie v styku zo strany otca. Odvolací súd vyhodnotil správy kolízneho opatrovníka, z ktorých vyplýva, že maloletá je s matkou v pravidelnom kontakte, otec jej umožňuje styk aj nad rámec súdnej úpravy a matka sama priznala, že nie vždy využila možnosť náhradného termínu. Preto tvrdenie o systematickom bránení v styku nebolo preukázané.

32. Ostatné odvolacie námietky matky smerovali skôr k jej subjektívnym pocitom nedocenenia jej úlohy vo výchove maloletého dieťaťa. Odvolací súd zdôrazňuje, že posudzoval pomery oboch rodičov objektívne a vychádzal výlučne zo záujmu maloletého dieťaťa. Matka naďalej zohráva významnú úlohu v živote maloletej, a preto odvolací súd aj rozšíril jej styk počas týždňa, a to spôsobom, ktorý je pre maloletú výhodný a primeraný. Na základe uvedených skutočností odvolací súd zmenil výrok V. v časti úpravy bežného styku, tak, ako je to uvedené vo výroku II. tohto rozsudku.

33. Pokiaľ matka namieta, že súd nezohľadnil konfliktnú a vulgárnu komunikáciu otca, odvolací súd uvádza, že komunikácia rodičov je síce dôležitým kritériom, no sama osebe nie je dôvodom na zmenu osobnej starostlivosti. Odvolací súd vzhľadom na zistený spôsob komunikácie rodičov, najmä opakované nevhodné a vulgárne vyjadrenia otca voči matke, ako aj riziko negatívneho dopadu na psychický vývin maloletého dieťaťa, považoval za potrebné iniciovať súdu prvej inštancie podnet podľa § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine. Predmetné opatrenie môže napomôcť rodičom zlepšiť komunikáciu, eliminovať konflikty a podporiť správne fungovanie rodičovskej spolupráce v záujme maloletej.

34. Keďže odvolací súd nenašiel dôvody na zásah do vecne správnych výrokov súdu prvej inštancie, napadnutý rozsudok v prevažnej časti vo výrokoch I. (o zverení maloletej do osobnej starostlivosti otca), II. (o oprávnení zastupovať a spravovať majetok maloletej obom rodičom), III. (o určení výživného na maloletú v minimálnom rozsahu), IV. (o dlžnom výživnom), V. (v časti úpravy stretávania matky s maloletou dcérou počas prázdnin a sviatkov) potvrdil podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP. Zmenené boli len tie časti úpravy styku matky s maloletou, ktoré si to vyžadovali v záujme maloletej a v súlade s princípom proporcionality, vo výroku V. (v časti úpravy stretávania matky s maloletou dcérou počas kalendárneho roka) postupom podľa § 388 CSP.

35. O nároku na náhradu trov tohto konania odvolací súd rozhodol podľa 396 ods. 2 CSP za použitia ust. § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu nárok.

36. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).